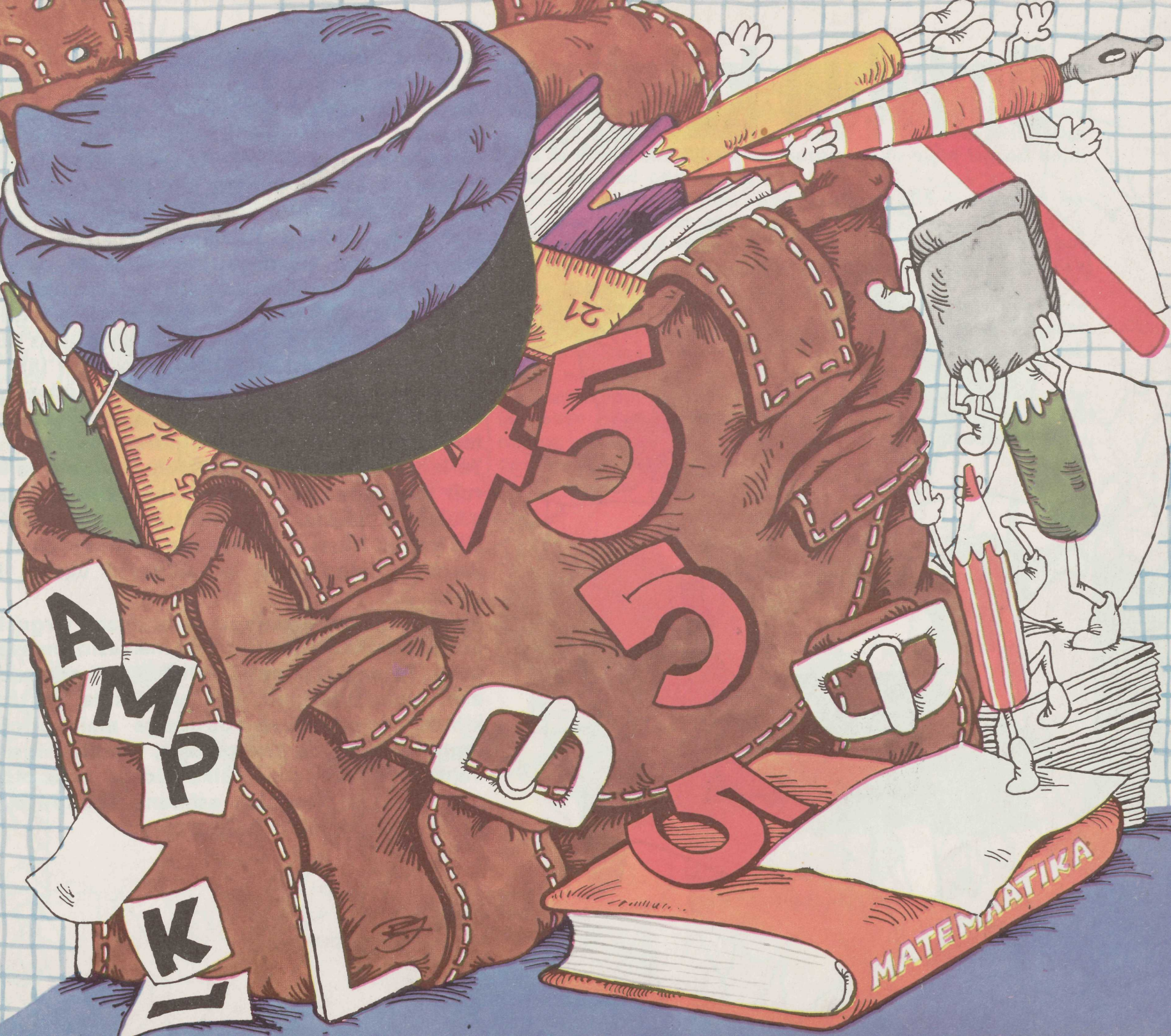

NR. 9
ISSN 0134-2266
1987

TÄHKEKE

A
M
P
K
L

KOLLO

MATEMAATIKA

Oodatud külaline

TIINA VAPPER

Ta ärkas, hõõrus uniseid silmi ja kohkus kella vaadates. Oih, viimane aeg tõusta!

Ainsa hüppega oli ta voodist väljas. Jooksis paljaste jalgade padinal vannituppa ja kastis end kilgates kargete veejugade all. Koolutas kammiga jonnakaid juuksekaulusid ja kinnitas mõlema kõrva äärde kelmi-kad hiiresabad. Riietus rutates valgesse pluusi ja tume-sinisesse volditud seelikusse. Sikutas selga uhiuue ranitsa ammu valmis pandud vihikute, värvipliatsite, arvutusplukade ja muu vajalikuga. Passitas pähe kooli-mütsi ja seisis viivu uudistav-uhkelt peegli ees.

Siis prõntsatas uks kinni ja juba ta kiirustas puukingade klõbisedes trepist alla. Hüples osavalt läbi maja ette kriibitud keksuruutude ja tegi pai pöösas pikutavale koeranässile. Ta pistis jooksu piki sügiseselt ja sep-tembrikuiselt lõhnavat pargiteed.

Ta lehvitas lõbusalt tuttavatele tuvidele ja korjas mu-rult üles mõned värvilised vahtralehed. Igaks juhuks vaatas ta järele, kas jääfiseputka on lahti. Märkas siis kollast bussi ja pistis selle suunas jooksu. Hopp! — kargas peale, šahh! — sulgusid ukсед. Buss lisis gaasi.

Kaks eesistmel tukkunud vana daami virgusid, sihtisid teda sõbralike silmadega ja hakkasid omavahel sosis-tama. Ta naeratas neile vallatult, nii et uued sakilised esihambad välkusid. Siis hüppas ta bussist maha ja kihutas edasi suure rõdudega maja poole. Lippas lennukalt mööda treppi üles, jõudis õige ukseni ja vajutas kellanupule. Väike tüdruk avas otsekohe. «Tere! Mina olen sinu esimene koolipäev. Ma tean, et sa ootasid mind juba ammu.»

Illustreerinud HELDUR LARETEI

Mängult tööl

HILLI RAND

Jõudis kätte sügis ning Pritast ja Liisust, kes elavad ühes majas, said koolitüdrukud ja pinginaabrid. Keskpäeval panid nad koolirõivad selga, võtsid ranitsad, lubasid majarahval end imetleda ning asusid koos teele.

Koolis oli päris tore, õpetajagi oli õige kena. Siiski tekkis Prita ja Liisu klassi tüdrukutel juba esimestel päevadel suur mure. Nad küsisid oma õpetaja käest: «Kas me ikka tohime nukkudega mängida?» Õpetaja naeratas: «Muidugi tohite. Te peategi veel nukkudega mängima, hästi palju mängima.»

Seepeale ütleski Liisu Pritale: «Sul on kodus nii palju nukke. Toon oma Katrina sinu juurde lasteaeda seniks, kuni me ise koolis oleme.» Ja kui jõudis aeg kooli minna, ilmuski ta Prita ukse taha, ranits seljas. Ühes käes oli kott võimlemisriietega, teises oma kõige suurem nukk. «Küll oli raske,» puhkis Liisu, «aga kodus võib tal ju igav hakata.»

Prita imestas endamisi, sest Liisul oli kodus veel rohkem nukke kui temal. Kuid kindlasti oli Liisul õigus — kodu pole lasteaed. Järgmisel lõunal tuli Liisu kahe nukuga. «Pane üks vanemasse rühma ja teine nooremasse,» õpetas ta. Öhtul koolist tulles astus ta Prita poolt läbi ning lausus: «Viin nüüd lapsed koju. Ei tea, kas nad olid ka tublid?»

«Tublid,» noogutas Prita, «päris kindlasti olid nad tublid, ma küsisin oma nukkude käest järgi.»

Kolmandal päeval oli Liisu oma nukud juba tema juurde toonud. Siis võttis Prita oma kõige armsama nuku Eva ja viis Liisu poole lasteaeda.

«Hoolitse ta eest hästi,» manitses ta. «See oli sul ikka hea mõte küll,» kiitis Prita kooliteel Liisule. «Kui me veel ise lasteaias käisime, ei saanud me niimoodi teha. Aga nüüd oleme suured, käime mängult tööl. Oleme päriselt justkui emad.»

Naabritädi imestas: «Saite koolitüdrukuteks ja nüüd sehkendate iga päev nende nukkudega.» Liisu aga seletas talle tähtsa näoga: «Õpetaja ise käskis. Ta ütles, et me peame oma nukkude eest väga hästi hoolitsema.»

Perekonna viga

IRA LEMBER

Eneke oli muidu küll igati tore laps, ainult tal oli üks natuke halb komme — Eneke armastas põialt imeda.

«Jäta ükskord see pöidla lutsimine!» hurjutas ema. «Su põial läheb sedaviisi laiaks nagu lestakala!»

Eneke keeras emale selja ja lutsis salaja ikkagi.

«Ainult titad imevad näppu!» ütles teinekord isa.

Eneke läks isa silma alt ära ja pistis uuesti pöidla suhu.

«Eks see ole perekonna viga,» leidis vanaema, «isa imeb suitsu, laps näppu.»

Isa oli juba mitu korda proovinud suitsetamist maha jätta, kuid polnud sellega hakkama saanud. Aga Eneke ei olnud veel proovinudki pöidla lutsimist maha jätta.

Kodus ei olnud midagi. Kodus sai ju teise tuppä minna, kui kange pöidlaimemishimu peale tuli. Koolis oli aga lugu hullem. Kui põial päris iseenesest suhu tikkus, vaatas õpetaja Enekesele etteheitvalt otsa ja isegi vangutas pead. Häbenedes võttis siis Eneke ruttu pöidla suust.

Kord oli Eneke isegi laua alla pugunud, et korrakski põial suhu pista. Aga seda märkas õpetaja.

Tuleks maha jätta — mõtles Eneke. Aga isa ei suutnud ka suitsu maha jätta, ehkki kõik teda seepärast hurjutasid.

Kord oli ema isale öelnud: «Selle suitsuga ei riku sa üksnes oma tervist, vaid ka meie oma. Meie peame sinu pärast suitsust õhku hingama.»

Seepeale oli isa hakanud koridoris suitsetama.

Seda meenutades venis Enekesee suu rõõmust päris kõrvuni. Ta tõstis käe.

«Mis on, Eneke?» küsis õpetaja.

«Palun välja!» ütles Eneke ruttu.

«Mine,» ütles õpetaja.

Koridoris pistis Eneke kohe pöidla suhu. Lutsis seda ja mõtles:

«Tuleks tõepoolest maha jätta!»

Ühel meelel

HELJO MÄND

Algul käis ema iga päev Kadri koolis vastas, aga siis hakkasid nad Pille emaga vaheldumisi käima. Ent juhtus ka nii, et kumbki ei tulnud. Üks arvas, et teine läheb, ja teine arvas täpselt samuti — ning Kadri ja Pille tulid kahekesi koolist koju. See oli tüdrukutele meeltemööda. Siis said nad jalga jala ette astuda ja arutada oma asju, mida keegi ei tohtinud pealt kuulata. Neil oli palju tähtsaid jutte.

«Ma olin möödunud aastal haiglas,» teatas Pille uhkelt, kui nad koos koju tulid. Ta oli surmkindel, et Kadri imestab tema haiglapäevi, kuid Kadri vastas:

«Mina olin ka haiglas.»

«Mul lõigati mandlid ära,» ütles Pille. «Need, mis kurgus kasvavad.»

Nüüd oleks pidanud Kadri küll imestama. See polnud tavaline suurustamine, vaid mandlioperatsioon. Aga Kadri ei üllatunud ka sellest.

«Minul oli düsenteeria,» ütles Kadri. «Enne viidi vanaisa haiglasse ja pärast läksin mina.»

Pille astus mõne sammu vaikides. Ei saanud ju nii, et tema jutt jättis Kadri ükskõikseks. Kui Kadri ei imesta, peab Pille suurustama hakkama. Ei taha, aga peab. Ja Pille ütles:

«Aga mina olin kohe nädal aega haiglas!»

«Mina olin mitu nädalat,» vastas Kadri.

Ja jälle astus Pille mitu sammu vaikides. Täna ta ei saanud kuidagi Kadrist tähtsam olla.

«Aga minul oli haiglas Näu-Näu kaasas!» hüüdis Pille äkki rõõmsalt, et talle niisugune asi meelde tuli.

«Ema tahtis mulle ka Täpi kaasa anda, aga mina ei võtnud,» ütles Kadri.

«Miks?» imestas Pille ja unustas suurustamise ära.

«Kuidas miks? Ma läksin ju nakkushaiglasse. Sinna lubatakse kõik asjad kaasa võtta, aga tagasi ei anta midagi. Vanaisa ei tohtinud koju isegi kirja kirjutada. Muidu oleks meile nakkust edasi andnud.»

«Ega sa ei valeta? Ütle ausõna!» nõudis Pille.

«Ausõna,» vastas Kadri. «Sellepärast ma jätsingi Täpi koju. Parem olla temast kolm nädalat ilma, kui terve eluaeg. Sina oleksid ju jätnud ka Näu-Näu koju, kui sult oleks haiglas Näu-Näu ära võetud?»

Pille noogutas.

Nad olid ühel meelel.

Armutu on ema

ARMUTU ON EMA,
KUI TA TUBE KRAAMIB —
ÄRA VISKAB TEMA
KÕIK SU KALLID KRAAMID,
VISKAB SÕBRA POOLEST
ARU PÄRIMATA
NÄTSU, MIS VEEL POOLEST
SAADIK NÄRIMATA,
RATSU, MIS KÜLL PEATA,
AGA MUIDU KENA ...
KRAAMIDES EI PEATA
MITTE MISKI EMA!
MÖLKIS LIMPSIKORGID,
POOLIK SEEBIALUS,
MURTUD HAMBAORGID —
KÕIK TAL NÜÜD ON JALUS!
KÕIK, MIS KÄTTE SAAB TA,
PRÜGIKASTI KANNAB ...
SINA UKSEL VAATAD,
MIS VEEL PÄÄSTA ANNAB.
KUI SAAB LÖPUKS PAIKA
VIIMNE VAIBANARMAS,
OHKAB EMA: «AITAB!»
JA ON JÄLLE ARMAS.

LEELO TUNGAL **Robot**

ROBOTIL ON RAUDNE MÄLU —
ÜLE TRUMPAB MEID TA.
AGA RÕÖMU EGA VALU
VÄLJA TA EI NÄITA.
TEDA LAIDA VÕI KA KIIDA,
PAKU KAS VÕI KOMMI —
TUIMALT TÄIDAB NIIKUINII TA
ENESE PROGRAMMI.

MIS NEIL ROBOTITEL VIGA
OLEKS OLLA KLASSIS!
IGAL LAPSEL ROBOTIGA
SÕBER OLLA PASSIKS —
ROBOT LIIDAB, ROBOT JAGAB
HIRMUS SUURI ARVE!
KAHJU, ET TAL PUUDUB AGA
LIHTNE MÄNGUTARVE.

EI SAA ROBOT IIAL MUHKE
EGA KUKU JOOSTES ...
ROBOT, KES KORD NUTMA PUHKEKS,
OLEKS VARSTI ROOSTES!

Jõudu!

TÄNAPÄEVA KOOLILAPS VÕIB ÕPETAJA ÜLES
TÖSTA KERGE VAEVAGA, JA TEDA HOIDA SÜLES.
ARYAN: KA DIREKTORIT TA JAKSAB ÕLAL KANDA,
KUI VAID KÄITUMISES «KAHTE» SELLE EEST EI PANDA.
IGAS KOOLILAPSES PEITUB MITMEID HOBUJÕUDE —
KÜLL TA MUSKEL MÄNGIKS, KUI TA ISTUDA SAAKS JÕUDE!
SAJAKILOST RASKUST ÜKSKI KOOLILAPS EI PELGA —
KES EI USU,

PROOVIGU TA KOOLIKOTTI SELGA!
LISAKS VÕTKU SUUSAD, KEPID, DRESSID, GUAŠID, SUSSID ...
JÕUDU TEILE,
KOOLILAPSI SÕIDUTAVAD BUSSID!

A

Üks tüdruk

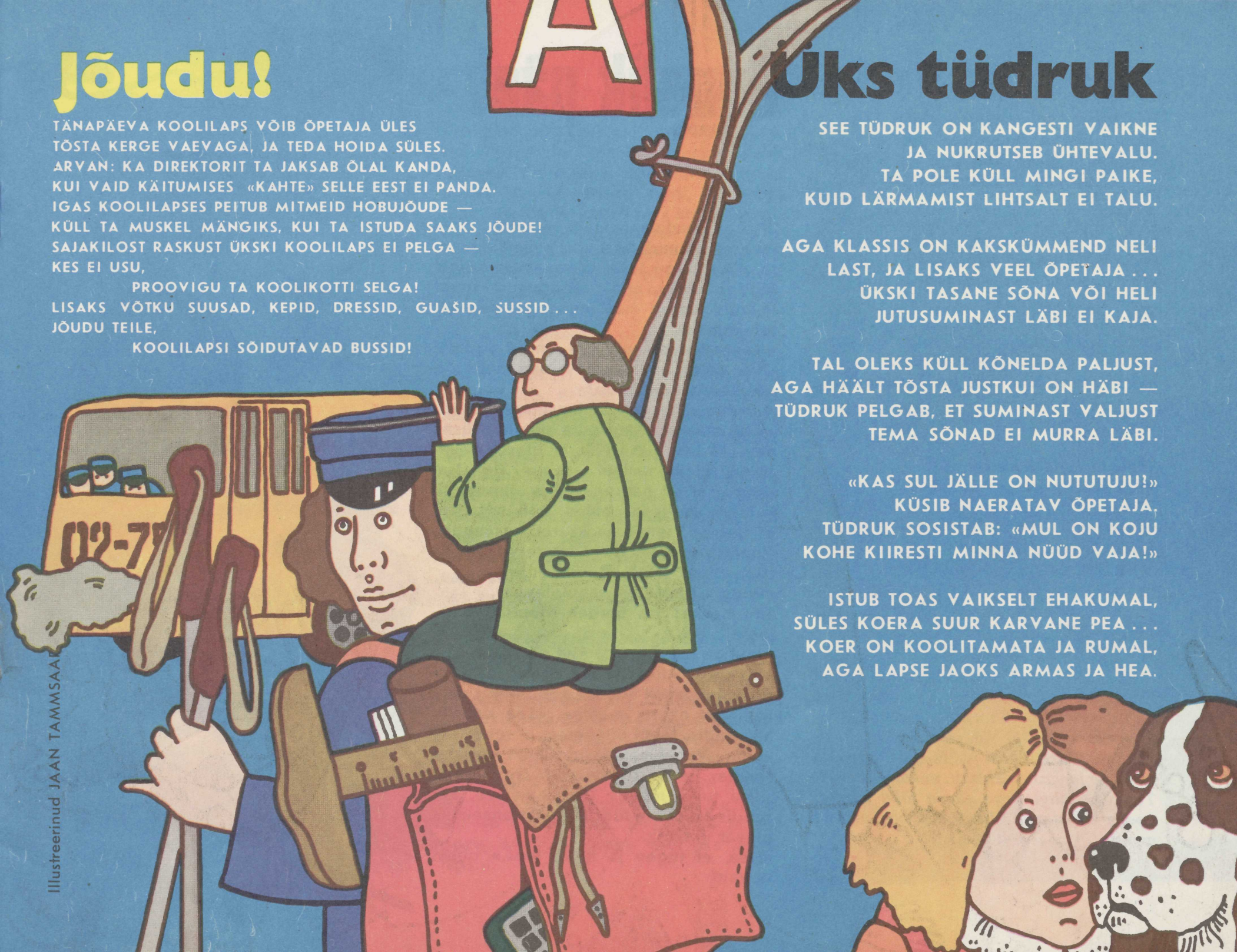
SEE TÜDRUK ON KANGESTI VAIKNE
JA NUKRUTSEB ÜHTEVALU.
TA POLE KÜLL MINGI PAIKE,
KUID LÄRMAMIST LIHTSALT EI TALU.

AGA KLASSIS ON KAKSKÜMMEND NELI
LAST, JA LISAKS VEEL ÕPETAJA ...
ÜKSKI TASANE SÕNA VÕI HELI
JUTUSUMINAST LÄBI EI KAJA.

TAL OLEKS KÜLL KÕNELDA PALJUST,
AGA HÄÄLT TÖSTA JUSTKUI ON HÄBI —
TÜDRUK PELGAB, ET SUMINAST VALJUST
TEMA SÕNAD EI MURRA LÄBI.

«KAS SUL JÄLLE ON NUTUTUJU!»
KÜSIB NAERATAV ÕPETAJA,
TÜDRUK SOSISTAB: «MUL ON KOJU
KOHE KIIRESTI MINNA NÜÜD VAJA!»

ISTUB TOAS VAIKSELT EHAKUMAL,
SÜLES KOERA SUUR KARVANE PEA ...
KOER ON KOOLITAMATA JA RUMAL,
AGA LAPSE JAOKS ARMAS JA HEA.

Ära pelga kooli

Ära pelga kooli minna
tarkust saama sa.
Õppima ju lähed sinna,
kes teeb poppi, targaks eal ei saa.

Spikriga ei aja läbi,
kui sa oled juba suur,
endalgi siis on sul häbi,
et ei õppinud, kui olid noor.

Ära ainult pelga kooli,
ära pelga õppida.
On neid, kes koolitööst ei hooli,
mõtlevad: «Võiks kool ju lõppeda!»

Sügis

Sügis kirjused lehti on täis,
päike nüüd üsna madalalt käib.
Rändlinnud lõunasse lennanud ära,
lapsed on kooliteel hommikul vara.
Sajab ja sajab lõpmata,
mis sügis see olekski vihmata.

MERLE LOBJAKAS,
Vatla 8-kl. Kooli
III klassi õpilane

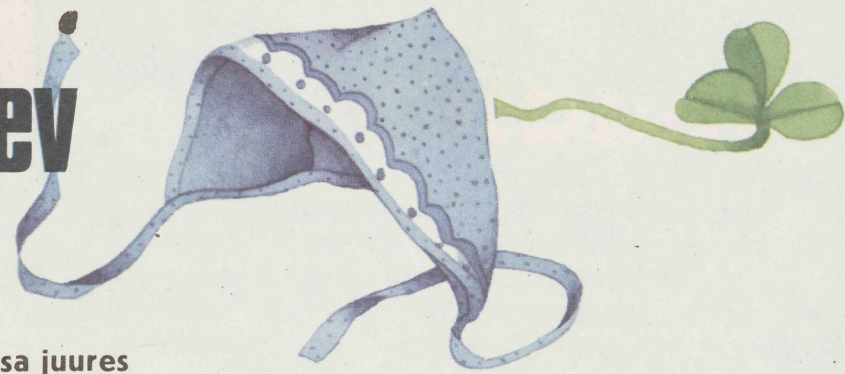
Parem ja vasak

Ükskord koduteel hakkasid parem ja va-
sak käsi vaidlema. Vasak käsi pirises, et
on juba kaua koolikotti kandnud ja väsi-
nud. Ta ütles, et ka parem käsi peab
kandma. Parem käsi puges aga mugavalt
taskusse ja vastas tähtsalt, et kandku veel.
Tema on niigi terve päeva tööd teinud,
koolis kirjutanud. Jalad aga olid vait ja
astusid üksmeelselt teel.

KIRKKE REISBERG,
Jõgeva Keskkooli
II klassi õpilane

Õnnelik päev

ELJU MARDI

Tiiul oli maal vanaema ja vanaisa juures
ikka meeldinud. Seal võis paljajalu joos-
ta, kivilt liugu lasta ja vanadele kõigis
töodes abiks olla. Möödunud suvel
muutus tüdruk maal aga päev-päevalt
rahutumaks.

«Vanaema, ma ei jõua enam oodata.
Ütle, palun, millal ema ometi mulle õe
või venna koju toob!»

Vanema silitas hellalt lapselapse pead:
«Ära muretse. Sinu ema sünnitab üsna
pea. Ta läks juba eile haiglasse.»

Järgmisel hommikul saabus Tiiu isa.
Kuigi isal oli naerune nägu, tundus ta
kuidagi imelik ja ebalev. Kõik taipasid,
et isal on nende jaoks rõõmus uudis.
Vanaisa unustas isegi isa tervitada. Ta
küsis otse: «Noh, kuidas on?»

«Poeg,» teatas isa rahulolevalt:
Tiiu hakkas isa ümber rõõmsalt hüp-
lema.

«Mul on nüüd vend! Mul on nüüd tillu-
ke vend!» kilkas ta üle hoovi. Vanaisa
surus tugevasti Tiiu isa kätt, naeris oma
muhedat naeru ja ütles: «See on küll
hea uudis. Mehi oligi meie peres vähe-
võitu.» Vanaemal läksid silmad märjaks.
Huvitav, et ka rõõmust võivad pisarad
silma tulla, mõtles Tiiu. Aga see, kas
sündis poiss või tüdruk, näis vanaemale
olevat ükskõik.

«Hea, et tugev ja terve laps,» ohkas
ta vaid.

Illustreerinud REGINA LUKK

Mõnda aega seisti vaikselt ja igaüks oma mõtteis. Vaikuse katkestas vanaisa: «Ega midagi. Mine nüüd söö ja siis hakkame tööga pihta.» Seda ütles vanaisa Tiiu isale. Vanaisa teatas veel: «Naabri-Volts lubas appi tulla. Öhtuks ajame kuurile sarikad püsti. Kui aega jääb, siis lööme katust ka.» Ja juba vanaisa läski oma lauavirnade poole. Terve päeva tegid mehed tõsist tööd. Hilisõhtul, kui isa ära sõitis, nägi puukuur juba kuuri moodi välja, pool katustki oli peal.

Tiiu aitas vanaemal peenraid rohida ja süüa teha. Vahetevahel läksid mõtted nagu iseendast emale ja vennale. Teda vaevas see, et isa ei teadnud öelda, mis nime vennake saab. Ja veel soovis Tiiu, et ema vennakest hästi toidaks. Siis kasvab ta kiiremini.

Vanaema rahustas Tiiut: «Nii tillukesele pole vaja süüa teha. Tema imeb fissi. Küllap te lapsele ka nime panete, kui ema haiglast koju tuleb.»

Õhtulauas tegi vanaisa tavaliselt päevast kokkuvõtte. Täna ta ütles: «Oli üks õnnelik päev. Hulk tööd sai ära tehtud!»

Vanaema arvas, et temalgi oli hea päev. Tiiu abiga sai jälle kogu aed puhtaks rohitud.

Tiiu kuulas ja ütles siis: «Mina arvan, et hoopis minul oli täna kõige õnnelikum päev. Mul on nüüd väike vend.»

«Kuidas me ometi unustasime!» lausus vanaema. «Tiiul on õigus. Pole midagi kaunimat ja tähtsamat kui inimese sünd. Sul on nüüd vend. Sinu emal ja isal poeg. Meil vanaisaga veel üks lapselaps.»

Minu vend

Jan on väike koolijüts,
peas tal ilus koolimüts,
läheb kooli kips ja kõps
isa kõrval väike jüts.

Koolis Jan on vallatu,
tahab ainult hullata.
Kasvataja hädaldab,
mis küll teha temaga.

Õpetaja arvab aga —
vast on poisil kasvuviga.
Kevadeks saab selgeks tähed,
küll siis mõistus lahti läheb.

AIN KIVISAAR,
Paide 3. Keskkooli
IIIb klassi õpilane

«Kooliteel» — joonistanud INGRID SOOVIK Pärnust

Viibe

OLIVIA SAAR

MERI TÄNA LOKILINE,
LAINED LÕÖVAD LAHKU,
TAEVAS VILLATOPILINE,
LIIVAL SOOLAST VAHTU.

ÄRKAV HOMMIK SAADAB VIIPE
PÄEVA ALGUSELE,
ASTUN MÕÖDA VARJUTRIIPE
VASTU VALGUSELE.

Tuletorn

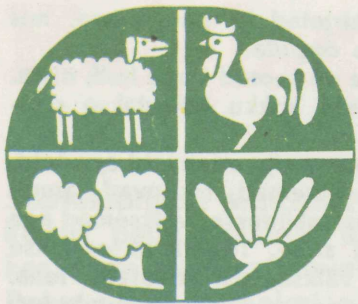
TULETORNI TULEKEELT
MERESÕITJAD TEAVAD,
MERI NÕUAB MEHEMEELT,
VAPRAD VASTU PEAVAD.

TORMIMÖLLUS SEGI KÕIK —
MERI, MAA JA TAEVAS,
TULETORNI TULEHÕIK
JUHIB RANDA LAEVA.

PILGUB KAUGE TULESILM,
LUBAV MERELOOTUS,
KUIGI PÕÖRANE ON ILM,
TÄRKAB KODUOOTUS.

Illustreerinud EPP KOKAMÄGI

Pildistanud ARVI KRIIS

KARTUL

Pildistanud REIN SILLASOO

Kui septembrikuu «Tähekes» number sinuni jõuab, siis kartul on juba õitsenud. Aga alles see oli, kui sügavroheliste lehekeste kohal ja vahel sirasid valkjad, roosakad, kollakad ja sinakad õietähed — ikka vastavalt sellele, mis sordiga tegemist. Kartuliõisikud on nii õrnad ja kaunid, et võta ja pane vaasi. Ja eks seda ole tehtudki. Oli aeg, mil peened prantslannad end just kartuliõitega ehtisid.

Kartul on pärit Lõuna-Ameerikast. Kui hispaanlased Lõuna-Ameerikat vallutades kultuurtaimena kasvava kartuli avastasid, ei osanud nad seda algul hinnata. Koju kaasa võeti kartul eeskätt kui veider võõras taim, mille mugulad süüa kõlbavad. See oli natuke enam kui nelisada aastat tagasi.

Hispaaniast hakkas kartul tasapisi levima kogu Euroopasse. Meil käibel oleva nimekuju eest võlgname tänu itaallastele. Kartul meenutas itaallastele nende lemmikrooga

trühvli, maa sees arenevate söödavate viljakehadega seent. Itaallased andsid taimele seetõttu nimeks tartuffoli. Siit tuli kartoffel, millest hiljem eestlaste jaoks kartul sai.

Eestis hakati kartulit laialdaselt kasvatama pisut rohkem kui sada aastat tagasi. Kui Lõuna-Eestis aitas lina mõisnikelt talusid välja osta, siis Põhja-Eestis koguti raha peamiselt kartulimüügiga. Kartulist kujunes varsti kõigile oluline toiduvili. Kui viljasaak jäi nigelaks, aitas kartul maarahval järgmise lõikuseni vastu pidada. Seetõttu suhtuti kartulisse suure lugupidamisega.

Heal lapsel mitu nime, ütleb eesti vanasõna. Kartul sai nimesid hulgaliselt: tuhvel ehk tuhliis, maaõun, maubin, maamuna, muldõun, mullamari. Nende viimaste nimede panekuks on muidugi andnud põhjust asjaolu, et kartulid kasvavad mullas, taime maa-aluse varre tipus. On ju mugul tegelikult mulla sees asuv kartuli mündunud vars.

Kartulile on pühendatud tantse ja temast on loodud laule. Kes «Pioneeride lauliku» kätte võtab, võib sealt leida vormilt küll kohmakad, kuid sisult soojad read:

Kartul, kartul, kallis kartul
kiidan sind ja kummardan.
Ärgu seda keegi kartku,
et meid hätta jätab ta.

Küllap kõneleb austusest kartuli vastu ka see, et sordiaretajad on väga sageli oma loomingule andnud inimeste eesnimed: «Sulev», «Olev», «Ando», «Ane».

Mida kartul sisaldab, et teda nii hinnatakse?

Kõigepealt rohkesti väärtuslikku toiduainet tärglist. Mugulate suure tärglisesisalduse tõttu loetakse kartulit tärglisetaimeks. Aga veel on kartulis meile vajalikku C-vitamiini, mineraalaineid, valke ja muidugi vett.

JÜRI RANT

Kui Mati Atsile öhtul külla tuli, kuulis ta, et Atsi vanemad on paariks päevaks ära sõitnud. Ta oli väga üllatunud.

«Kuidas sa õigeks ajaks kooli jõuad? Ja kes hommikusöögi eest hoolitseb?»

«Väga lihtne,» ütles Ats. «Minu arvuti loomulikult. Ta äratab mu üles ja ma lähen kööki. Arvuti ekraanilt võin lugeda, kui palju tuleb potti panna mannat, piima ja muud. Kuni ma end pesen ja riidesse panen, valvab arvuti, et puder põhja ei

Pildistanud HERKKI MERILA

kõrbeks. Ta lülitab pliidi õigel ajal välja. Pärast trükib ta ka nimekirja, mis lõuna tegemiseks on vaja poest tuua.»

Kõige sellega saab arvuti tõesti hakkama. Ta suudab veel palju rohkem. Tehastes võib ta jälgida, et masinad õigesti töötaksid. Arvuti võib iga-suguseid asju meeles pidada ja küsimustele vastata. Ta joonistab ja joonestab, laulab ja teeb ka ise laule. Arvutit kasutatakse nii paljudes kohtades, et kergem on öelda, kus teda veel ei tarvitata. Ja ega siiski ei või kindel olla, kas teda sealgi juba vaja ei lähe.

Mis imeline riist see arvuti on? Arvuti on keeruline elektrooniline aparaat. Kuid sellest ei maksa veel ehmuda, sest tema kasutamine nii

keeruline polegi. Väljastpoolt vaadates paistab arvuti täitsa hariliku kastina. Et me selle kastiga midagi teha saaksime, on tema küljes kirjutusmasina klaviatuur. Selle abil võime arvutile anda iga-suguseid korraldusi. Kas me kõik ütlesime õigesti ja mida arvuti meile vastab, võime näha telerisarnaselt seadmelt, mida nimetatakse kuvariks. Arvuti võib oma vastused trükiseadme abil ka paberile trükkida. Kuigi arvutil on selline mälu, mis mitte midagi ei unusta, võib see varsti täis saada. Siis kirjutab arvuti osa asju, mida on vaja meeles pidada, kas magnetlindile või -ketastele. Vajaduse korral saab neid sealt jälle välja lugeda.

Sinagi kirjutad ju päevikusse, mis homseks õppida!

Arvutiga on seotud terve hulk riistu. Kõiki neid kokku kutsutakse riistvaraks.

On olemas palju erinevaid arvuteid. Kõige suuremad mahuvad ainult suurtesse saalidesse, väiksemad aga käekella sisse. Tegelikult osatakse veelgi väiksemaid arvuteid teha. Kuid nende kasutamine muutuks just väiksuse tõttu tülikaks.

Auto ei sõida ilma juhita. Ka arvuti ei oska ise veel arvutada ega muid töid teha. Et arvuti näiteks putru keedaks, peab tal olema programm. Programm koosneb käikudest, mis arvutile ütlevad, kuidas üht või teist tööd teha. Programme, mis arvuti targaks teevad, nimetatakse arvuti tarkvaraks. Kasutades mõnda niisugust valmisprogrammi, saaksid sinagi oma töid ja tegemisi hõlpsamaks muuta. Kirjandit kirjutaksid sa arvutiga, parandaksid vead ja untsuläinud kohad otse kuvari ekraanil. Ja arvuti trükiks sulle kibekiiresti mustandi. Arvuti mitte ainult ei arvutaks, vaid aitaks sul ka muid koolitükke õppida. On programme, mis õpetavad ajalugu, geograafiat, matemaatikat, keeli ja teisigi õppeaineid. Kui sa arvuti esitatud küsimusele vastata ei oska, ütleb ta sulle õige vastuse. Siis küsib sult edasi nii kaua, kuni sa kõigile küsimustele õigesti vastad. Ja kui koolitükid tehtud, on arvuti sulle heaks mängusõbraks. Tal on varuks palju põnevaid mängu. Mängult võid sa juhtida võidusõiduautot, ekselda labürintides, võidelda kurjade kollidega ja püstitada maailmarekordeid mitmetel spordialadel.

Praegu meil ei ole nii palju arvuteid, et neid ka meie kodudesse jätkuks. Kuid ega seegi aeg enam kaugel pole. Ja siis saab arvutist kindlasti üks sinu paremaid sõpru.

Hea sõber arvuti
PRIIT VÕHANDU

Haiglasuvi

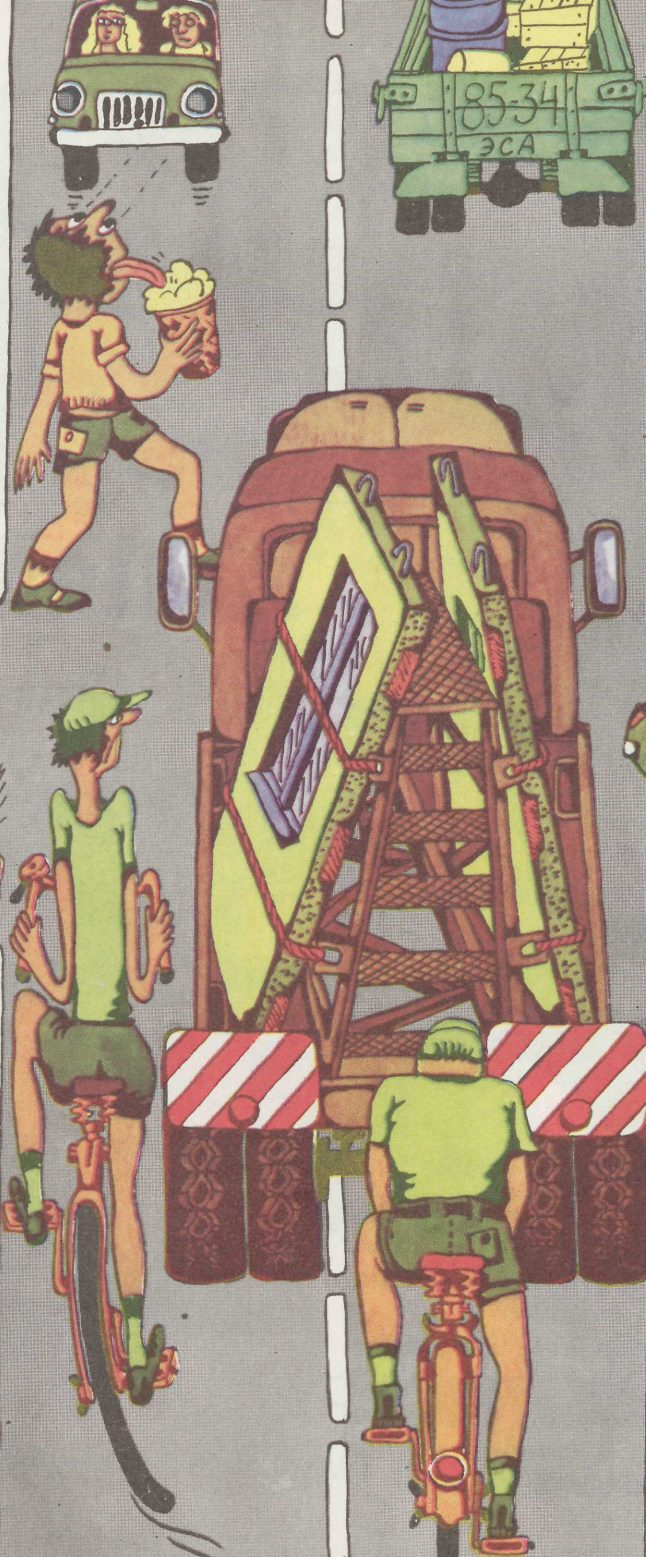
Septembrikuu alguspäevadel on kõigil koolis palju rääkida. Kes kus käinud, kes mida põnevat suvel teinud.

Raivo, Joel ja Valeri pidid aga suvevaheajal tükk aega haiglas lebama. Ja joosta ega hüpata ei tohtinud nad pärast hulk aega.

Põhjuse selleks andis kõigil kolmel liiklusõnnetus.

Raivo sõitis koos sõbraga jalgratastega Tallinnas Lasnamäel suure paneeliauto taga. Järsku auto pidurdas ja hakkas tagurdama. Sõber jõudis ära keerata. Raivol lükkas auto ratta alt ära ja poiss kukkus kahe autoratta vahele. Kaheksa päeva oli Raivo haigla reanimatsiooni-osakonnas. See osakond on kõige raskeimate haigete jaoks. «Kukkumine läks mul veel õnnelikult,» ütles Raivo. «Raske koormaga auto ratta alla jäämine oleks võinud palju hullemini lõppeda.» Ligi kaks kuud pidi ta ainult lamama. Raivo teab, et õnnetuses oli ta ise süüdi: ta sõitis veoautole liiga lähedal.

Illustreerinud KURTI VOOL

Valeriga juhtus õnnetus Kohilas. Ta ostis jäätist ja tahtis üle tee minna. Kiirustades vaatas ta ainult vasakule. Sõiduauto laskis ta mööda, kuid veoautot ei märganudki. Alles kiirabiautos teel Tallinna sai Valeri teada, mis oli toimunud. Koolis lubas Valeri rääkida, kui tähtis on meeles pidada õpetust: enne vaata vasakule, seejärel paremale. Kui kummaltki poolt sõidukit ei tule, alles siis võid üle tee minna.

Joel sattus Tallinna Kliinilisse Lastehaiglasse ühel nädalal kaks korda. Esimene kord lasti ta koju, sest kriimustused olid tühised. Ainult «Žiguli», millele ta rataga otsa kihutas, vajab remonti. Ja seda Joeli kulul.

Teine kord poisil nii hästi ei läinud. Jalaalu katki, võidusõiduratas puru ja sõiduauto jääb mõneks ajaks parandusse. Kõiki kolme õnnetust võib veel õnnelikuks lugeda: poisid istuvad taas koolipingis.

Küllap tasub sellest loost üht-teist kõrva taha panna.

VIIVI VARIKSAAR

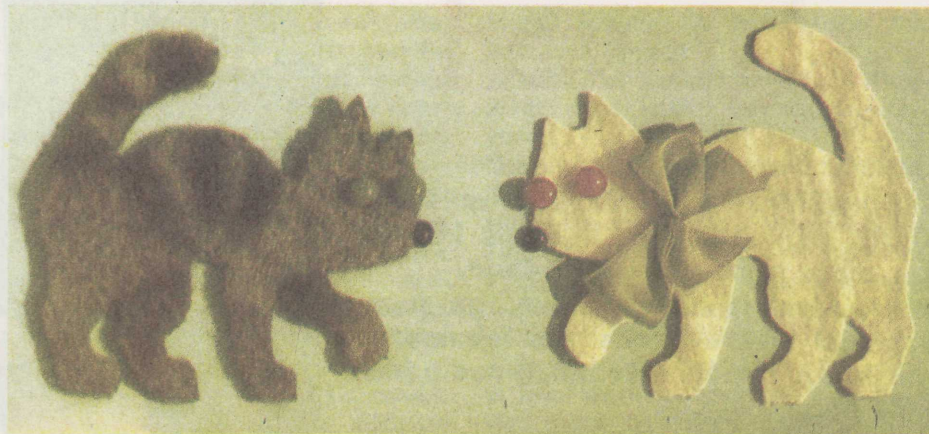

Pildistanud HELI VEIGEL

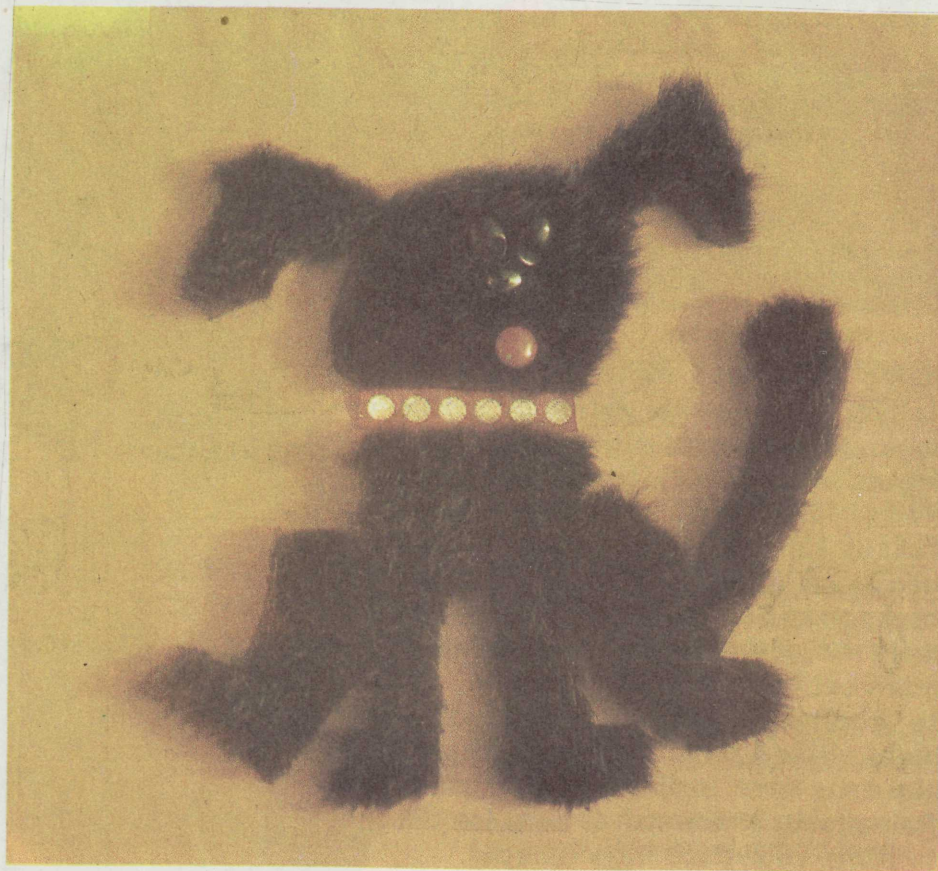
Sellelt käsitöölehelts leiad mõned näited kollaažpiltidest. Need on pildid, mis pole joonistatud, vaid kokku kleebitud. Kleepimiseks võib kasutada väga erinevaid materjale: silte, ajaleheväljalõikeid, nööpe jms.

Nende piltide tegemisel on läinud vaja erinevaid riidetükke, nööpe, paberit, karusnahatükke, pitsi. Ise võid materjale juurde otsida. Kui oled pildi kokku kleepinud, saad sinna peale veel söe või guaššvärvidega midagi joonistada. Liimimisel on hea kasutada liimipulka. See pole märg ega tule riidest läbi.

Kollaaž

Pildid valmistanud HELI VEIGEL

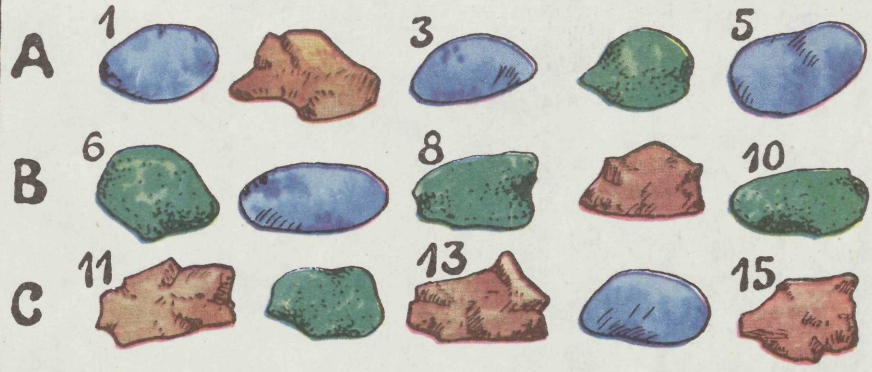

MOODUSTA LIITSÖNU SÕMAGA «KIVI»!

NUMMERDAMISE AJAL OLID IGAS REAS AINULT ÜHT VÄRVI KIVID. 3 PAARI KIVE VAHETASID PÄRAST OMA KOHAD. PANE PUUDUVAD JÄRJEKORRANUMBRID KIVIDE ESIALGSE KOHA JÄRGI!

PANE KIVID SUURUSE JÄRJEKORDA NII, ET TÕSTAD ÜMBER AINULT KOLM KIVI!

KIVIKESTEST ON LAOTUD NUMBER 8 EHK TÄHT B. EEMALDA: 1 KIVI, ET SAAKSID 6, 9, A, O; 2 KIVI, ET SAAKSID 2, 3, 5, C, E, H, S, U, O; 3 KIVI, ET SAAKSID 3, 11, E, P, Õ.

VÄRVI VILJAD ISE JA KIRJUTA IGALE VILJALE ÜKS TÄHT TEMA NIMETUSEST.

Joonistanud KURTI VOOL

Esikaanel RAIVO JÄRVI joonistus «Kooli».

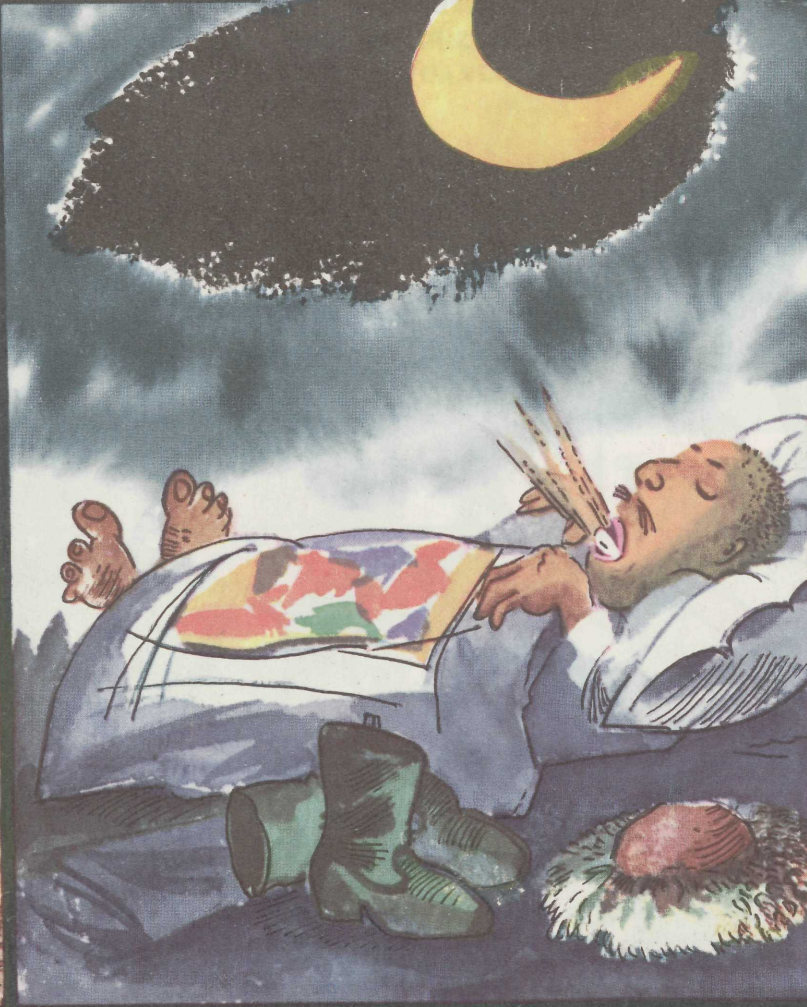
ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 9. 1987. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Alikmaa 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 30. 07. 1987. Trükkida antud 20. 08. 1987. Trükiarv 79 600 Offsetpaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspognaid 2.91. Tingvärvifommiseid 8.0. MB-07185. Tellimise nr. 3060. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пioneерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательского ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Alikmaa 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пärnu mnt. 67-a. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 79 600. Заказ 3060.

Rääkija külvab, kuulaja lõikab

Kasahhi rahvanaljand

Lastele jutustanud ANDRES JAAKSOO

Illustreerinud kasahhi kunstnik NAGOM NURMUHANBETOV

Üks poiss läinud auväärse vanataadi käest nõu küsima.

«Ataa*, ma kavatsen suitsetamise selgeks saada. Kas mul on ikka mõtet pingutada?»

«Aga muidugi! Suitsetamisest tõuseb tulu,» vastanud vanataat.

«Sest see, kes suitsetab, on vanuripõlvest prii...»

«Tõesti?!»

«Jaa! Tema ei jõuagi vanaks saada. Tema läheb enne, päris

poisikesena, mulla alla. Ja veel ütlen ma sulle, et suitsumehe maja jääb varastest vabaks...»

«Tõesti?!»

«Jaa! Suitsumees vähkreb öö läbi ärkvel voodis, köhib ja kõri-seb — ei pääse varas tema vara võtma! Ja veel ütlen ma sulle, et seda, kel suits suus, ei julge ükski peni pureda.»

«Tõesti?!»

«Jaa! Sest see, kel suits suus, hakkab varakult kepi najal koperdama. Aga kepp, poju, on ju koera vaenlane...»

Vanataat muianud muhedal suul, ja pärija poiss jäänud seda kuuldes meelt mõlgutama.

* Ataa — isa (kasahhi k.), aupaklik pöördumine vanema inimese poole.